

Patyčios – įvairus elgesys, kai vaikai tyčiojasi vieni iš kitų.

Svarbiausios patyčių savybės:

- ✚ Patyčios apima tyčinius veiksmus;
- ✚ Šis elgesys yra pasikartojantis;
- ✚ Patyčių situacijoje yra psichologinė ir fizinė jėgos persvara.

Išskiriamos šios patyčių formos:

- ✚ **Tiesioginės patyčios** – jų metu naudojamos tiesioginės agresijos formos: atvirai užgauliojama, puolama.
- ✚ **Netiesioginės patyčios** – jų metu naudojama netiesioginė agresija, tai atstūmimas, ignoravimas, kiršinimas.

Agresijos formos, naudojamos patyčių metu:

- ✚ **Žodinės patyčios** – kuomet yra skaudinama žodžiu arba užrašais.
- ✚ **Fizinės patyčios** – kai užgauliojama, skaudinama veiksmais.

Patyčių situacijos, nepalieka nė vieno dalyvio abejingo ir įtraukia į iškreiptų santykių sūkurį. Auka ir skriaudėjas sukuria įtemptus ir nelygiaverčius santykius ir aplink save suburia palaikančius ar puolančius asmenis. Net ir neutraliais besistengiantys išlikti jaunuoliai tampa šios situacijos dalyviais ir palaiko sąlygas šiam reiškiniui augti – jie tampa publika, kuri tenkina skriaudėjo dėmesio ir garbės poreikį ir tuo pat metu sukuria auką žeminančią atmosferą, net to nenorėdami.

Kodėl priekabiuojama?

Patyčių kaip agresijos formos atsiradimo priežasčių yra labai daug, čia kelios iš jų:

- ✚ Vaikas, kuris tyčiojasi irgi yra auka. Tikėtina, kad skriaudėjas pats patiria ar yra anksčiau patyręs patyčias. Jis nemoka susitvarkyti su gėdos ir pažeminimo jausmais, tai išsišaknijusio nepilnavertiškumo jausmo rezultatas.
- ✚ Šeimos auklėjimo stilius ir požiūris į fizines bausmes taip pat gali būti patyčių priežastimi. Jaunuolis iš šeimos atsinešęs agresyvų bendravimo stilių nemoka kitaip bendrauti.
- ✚ Vyriškumo įrodymas – visuomenės kuriami stereotipai neleidžia jaunuoliui pasirodyti švelniu, atidžiu, užjaučiančiu.
- ✚ Agresoriai vadovaujasi klaidingais mechanizmais:
 - ✓ **Projekcija** – tai gynybos mechanizmas, kai žmonės, slėpdami savo grėsmingus impulsus, savybes, priskiria juos kitiems.
 - ✓ **Išankstinė nuostata** – nuomonė ir išvados apie kitą žmogų, kuri yra neparemta faktais, neįvertinta visapusiškai.
 - ✓ **Stereotipas** – nuomonė, kad tam tikros grupės žmonėms būdingos tos pačios savybės, kad jie visi vienodi.
 - ✓ **Diskriminacija** – neteisingas elgesys su žmogumi dėl jo kintamų ir nekintamų savybių, pvz.: amžius.

Besivadovaudami šiais mechanizmais, skriaudėjai sukuria neigiamų, nepageidaujamų savybių kompleksą, kurį kaip etiketę prikabina aukai.

Kaip elgtis, kai prie tavęs priekabiauja?

Jei iš tavęs tyčiojasi – tu neturi su tuo kovoti vienas!

Netylėk, o papasakok. Pats svarbiausias dalykas, kurį gali padaryti, kai iš Tavęs tyčiojamasi, – tai papasakoti apie tai kam nors. Nebijok pasakyti apie priekabautojus, nes jie elgiasi neteisingai ir neturi teisės skriausti nei Tavęs, nei kitų.

Nekreipk dėmesio į priekabautojus. Ryžtingai, tvirtai pasakyk “Ne”, po to apsisuk ir nueik savo keliu. Tiesiog taip priekabautojui daug sunkiau Tave erzinti.

Venk tų vietų, kur, Tavo manymu, dažnai lankosi priekabautojai. Toks elgesys Tau gali padėti išvengti nemalonaus susidūrimo su priekabautojais.

Užsirašyk viską, kas Tau nutinka, visas įvykio detales, o taip pat ir savo jausmus. Pirma, tai padės Tau lengviau viską įsisąmoninti, įprasminti. Antra, kai nuspręsi kam nors apie tai papasakoti, bus lengviau įrodyti savo tiesą, kai turėsi užrašus.

Nepulk priešintis priekabautojams, ypač jei jauti, kad jėgos nelygios. Tave gali sumušti arba gali būti apkaltintas tuo, kad pirmas pradėjai konfliktą arba muštynes.

Nebūk vienas. Dažniausiai priekabautojai puola paauglius, kurie yra vieni. Labai svarbu, kad Tu jaustumėsi saugus.

**NEBŪNA GRAŽIŲ PATYČIŲ – PATYČIOS TAI NE HUMORAS.
JUOKAUJAMA NORINT PASILINKSMINTI, TYČIOJAMASI –
NORINT ĮSKAUDINTI.**

Nemokami pagalbos telefonai:

- Jaunimo linija – 8 800 28888;
- Vaikų linija – 8 800 11111;
- Lietuvos vaikų teisių gynimo organizacija “Gelbėkit vaikus” – 8 800 29111

Daugiau informacijos gali surasti:

- www.vaikulinja.lt
- www.jaunimo-centras.lt